

INSTITUT FOR
MENNESKERETTIGHEDER

Justitsministeriet
E-mailes med fil til jm@jm.dk

STRANDGADE 56 · 1401 KØBENHAVN K
TLF. 32 69 88 88
FAX 32 69 88 00
CENTER@HUMANRIGHTS.DK
WWW.MENNESKERET.DK
WWW.HUMANRIGHTS.DK

DATO 28/4-08
J.NR.
540.30.17615

**Høring over Straffelovrådets betænkning nr. 1494/2008 om en
torturbestemmelse i straffeloven**

Ved brev af 14. januar 2008 fremsendte Justitsministeriet ovennævnte med anmodning om eventuelle bemærkninger fra Institut for Menneskerettigheder.

Instituttet hilser et initiativ på dette meget vigtige internationale område særdeles velkomment.

Instituttets bemærkninger fremgår af vedlagte notat.

Der henvises til ministeriets j.nr. 2007-730-0595.

Instituttet beklager den sene besvarelse.

Med venlig hilsen

Morten Kjærum
Direktør

**Høring over
Straffelovrådets betænkning 1494/2008
om en torturbestemmelse
i straffeloven**

1. Baggrund

Justitsministeriet har ved brev af 14. januar 2008 bedt Institut for Menneskerettigheder (IMR) om en udtalelse vedrørende Straffelovrådets betænkning om en torturbestemmelse i straffeloven.

Justitsministeriet anmodede i 2005 Straffelovrådet om at overveje, om der burde indsættes en særlig straffebestemmelse om tortur i straffeloven og eventuelt på baggrund heraf komme med forslag til lovændringer, herunder om der i givet fald bør indsættes en særlig forældelsesregel i tilknytning til en sådan torturbestemmelse.

Kommissoriet af 19. august 2005 havde sin baggrund i, at der fra nationalt og internationalt hold har været fremsat kritik af, at Danmark ikke har en særskilt bestemmelse om tortur i straffeloven. FN's Komité mod Tortur har således senest i udtalelse af 16. maj 2007 anbefalet Danmark at indsætte en særlig torturbestemmelse i straffeloven og i militær straffelov, se CAT/C/DNK/CO/5, para.10.

Straffelovrådet anbefaler i betænkningen, at der ikke indsættes en særskilt bestemmelse om tortur i straffeloven. Denne anbefaling sker på baggrund af,

- at tortur ikke defineres entydigt i internationale konventioner,
- tortur kan have mange former og formål, hvilket vanskeliggør en præcisering af den enkelte torturhandlings karakter og alvor,
- at strafferammen bliver for bred, da tortur kan have mange afskygninger, i sin groveste form med døden til følge, mens mindre grove tilfælde kan vedrøre trusler og
- der vil kunne opstå afgrænsnings- og sammenstødsproblemer, da forbrydelsen allerede er omfattet af en anden bestemmelse i straffeloven, f.eks. vold, tvang eller ulovlig frihedsberøvelse. Lovtekniske hensyn taler også imod en sådan dobbeltkriminalisering.

Det understreges, at der må ses med alvor på alle former for tortur, og Straffelovrådet foreslår, at kritikken på området imødekommes ved, at spørgsmålet om strafansvar bedømmes efter de nu gældende bestemmelser i straffeloven, men således at det ved udmålingen af straf (inden for den relevante straffebestemmelse) skal anses som en skærpende omstændighed, at forholdet har haft karakter af tortur. Straffelovrådet anbefaler, at en straffeskærpselsesbestemmelse udformes, således at den i lyset af Torturkonventionens definitioner angiver, hvornår en overtrædelse af de gældende bestemmelser i straffeloven skal anses for begået ved tortur, og at den samtidigt angiver, at dette skal anses for en skærpende

omstændighed ved udmålingen af straf inden for den strafferamme, der er knyttet til den pågældende bestemmelse.

Straffelovrådet har ikke fundet det nødvendigt at foreslå en egentlig strafforhøjelsesbestemmelse svarende til f.eks. straffelovens § 114 a (om terror), hvor straffen kan overstige den almindelige strafferamme med indtil det halve. Det er heller ikke skønnet nødvendigt at undergive torturhandlinger en særlig forældelsesfrist, idet torturhandlinger allerede er strafbare, og forældelsesfristen efter de gældende relevante straffebestemmelser i almindelighed vil være mindst 10 år for torturhandlinger.

2. Vurderingsgrundlag

2.1 Danmarks forpligtelser på torturområdet

Forbuddet mod tortur fremgår af Verdenserklæringen om Menneskerettigheder, art. 5, af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions (EMRK) art. 3, af FN's konvention om borgerlige og politiske rettigheder (CCPR), art. 7, 1. pkt., af FN Torturkonventionens artikel 1, stk. 1.(CAT) samt af FN konventionen om barnets rettigheder, art. 37. Art. 4 i den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder indeholder et tilsvarende forbud, ligesom det er fastlagt i art. 6, stk. 2, i Traktaten om Den Europæiske Union, at unionen respekterer de grundlæggende rettigheder, således som de garanteres ved EMRK.

Torturforbuddet er et absolut forbud, der ikke kan fraviges, hverken i freds- eller krigstid, ved terrorisme eller anden nødstilstand. En definition af tortur er indeholdt i artikel 1, stk. 1, i FN Torturkonventionen tillige med en række krav til implementering.

Torturkonventionens artikel 1, stk. 1, lyder således:

” 1. I denne konvention betyder udtrykket ”tortur” enhver handling, ved hvilken stærk smerte eller lidelse, enten fysisk eller mental, bevidst påføres en person med det formål at fremskaffe oplysninger eller en tilståelse fra denne eller en tredjemand, at straffe ham for en handling, som han selv eller en tredjemand har begået eller mistænkes for at have begået, eller at skræmme eller lægge tvang på ham eller en tredjemand, eller af nogen grund baseret på nogen form for forskelsbehandling, når en sådan smerte eller lidelse påføres af eller på opfordring af en offentlig ansat eller en anden person, der virker i embeds medfør eller med en sådan persons samtykke eller indvilligelse. Smerte eller lidelse, der alene er en naturlig eller tilfældig følge eller en del af lovlige sanktioner, er ikke omfattet.”

Der foreligger ikke en egentlig forpligtelse til at indføre en særlig torturbestemmelse i national lovgivning, men FN's torturkomité har gennem de senere år konsekvent opfordret til, at der indsættes en særskilt bestemmelse om tortur i medlemsstaternes straffelove.

2.2 Øvrige europæiske landes lovgivning på torturområdet

Den folkeretlige forpligtelse til at forbyde og kriminalisere tortur er opfyldt på forskellig vis i de skandinaviske lande. Sverige og Finland har i lighed med Danmark ikke en udtrykkelig torturbestemmelse, mens Norge har indført en torturbestemmelse ved revisionen af den norske straffelov. Bestemmelsen blev i 2004 foreslået indsat ved revisionen af den norske straffelov, bl.a. med den begrundelse, at det internationalt ville være uheldigt, hvis Norge ikke fulgte Torturkomitéens anbefaling, og et dårligt signal i forhold til lande, hvor behovet er mere påtrængende for, at myndighederne klart markerer, at tortur er uacceptabelt. Der kan henvises til <http://odin.dep.no/jd/norsk/publ/otprp/012001-050091/hov007-bn.html>.

Tyskland, Storbritannien og Frankrig har på tilsvarende vis kriminaliseret tortur ved særskilt og udtrykkelig straffelovsbestemmelse.

3. Instituttets vurdering

Straffelovrådets forbehold i relation til en udtrykkelig torturbestemmelse vedrører i det væsentlige følgende områder:

1. at tortur ikke defineres entydigt i internationale konventioner, se nedenfor pkt. 3.1
2. at tortur kan have mange former og formål, hvilket vanskeliggør en præcisering af den enkelte torturhandlings karakter og alvor, se nedenfor pkt. 3.2
3. at strafferammen bliver for bred, da tortur kan have mange afskygninger, i sin groveste form med døden til følge, mens mindre grove tilfælde kan vedrøre trusler, se nedenfor pkt. 3.3, og endelig
4. at der vil kunne opstå afgrænsnings- og sammenstødsproblemer, da forbrydelsen allerede er omfattet af en anden bestemmelse i straffeloven, f.eks. vedrørende vold, tvang eller ulovlig frihedsberøvelse. Straffebestemmelser på området er derfor overflødige og medfører dobbeltkriminalisering, se nedenfor pkt. 3.4.

Instituttet knytter i de følgende afsnit 3.1 til afsnit 3.4 bemærkninger til de retligt prægede forbehold, som har været afgørende for Straffelovrådets anbefaling. Bemærkningerne refererer til de ovenfor anførte 4 punkter, og Instituttets bemærkninger efterfølger en kort indledende sammenfatning af Straffelovrådets overvejelser på området.

3.1 Forskellige internationale definitioner af tortur

Straffelovrådet anfører side 19 n., at begrebet tortur inden for menneskeretten alene er defineret i Torturkonventionen. Straffelovrådet anfører videre i betænkningen side 61, at det er rådets opfattelse, at Torturkonventionen er det centrale folkeretlige instrument, som påbyder deltagerstaterne at kriminalisere torturhandlinger. Det er da også denne artikels definition, som er udgangspunkt

for nationale torturbestemmelser samt i relevante tekster, vedtaget af EU, se f.eks. definitionen af tortur i artikel 2 litra a, i forordning 1236/2005 af 27. juni 2005 om handel med varer, der kan anvendes til bl.a. henrettelse og tortur. Straffelovrådet henviser i betænkningens s. 20 til de fire betingelser, som efter Torturkonventionen skal være opfyldt, før der foreligger tortur:

- Der skal være tale om påførelse af stærk fysisk eller psykisk smerte eller lidelse
- Påførelsen af stærk fysisk eller psykisk smerte eller lidelse skal være bevidst
- Handlingen skal have et bestemt formål
- Handlingen skal være begået af eller på opfordring af en offentligt ansat eller en anden person, der virker i embeds medfør, eller med en sådan persons samtykke eller indvilligelse

Tortur defineres imidlertid anderledes i andre internationale konventioner, f.eks. Statutten for Den Internationale Straffedomstol og i art. 5 i FN's adfærdskodeks for retshåndhævelsespersonale (resolution 34/169 af 17. december 1979). Straffelovrådet anfører på den baggrund, at det kan frembyde vanskeligheder at fastlægge et entydigt torturbegreb i én samlet straffebestemmelse, som til enhver tid er på linje med de forpligtelser og anbefalinger, som følger af forskellige konventioner mv. om tortur, se betænkningen side 60f.

Instituttet finder det af stor betydning, at den menneskeretlige definition i Torturkonventionen inkorporeres i dansk ret. Straffelovrådet opererer således også i sit forslag med en egentlig definition af tortur i den foreslåede strafskærpselsesbestemmelse. Der foreligger til belysning af begrebet en omfattende domspraksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD) på dette område, ligesom EMD i et stort antal sager direkte har henvist til Torturkonventionen. Ofte giver det ikke anledning til rimelig tvivl, om den mishandling, som klager har været udsat for, har udgjort tortur. Det kan i den forbindelse bemærkes, at torturbegrebet løbende udvikler sig, således at handlinger, der ikke blev anset for at udgøre tortur, med tiden kan antage karakter af torturhandling, se bl.a. Jon Fridrik Kjølbro, "Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere", 2. udgave, 2007, side 185. Der kan også henvises til dommene Tyrer mod Storbritannien af 25/4 1978, Loizidou mod Tyrkiet af 23/3-1995 og Selmouni mod Frankrig af 28/7 1999, hvor domstolen særligt fremhæver, at torturbegrebet er underlagt en dynamisk fortolkning.

Det er derfor instituttets opfattelse, at Torturkonventionens definition internationalt anses for at være dækkende og bør finde anvendelse i forbindelse med dansk implementering..

3.2 Kriminalisering af et meget omfattende område

Imod en egentlig straffebestemmelse anfører Straffelovrådet, at tortur kan have mange forskellige former og formål, og en torturbestemmelse vil derfor skulle

dække et meget omfattende område. Bestemmelsen skal således kriminalisere både meget alvorlige forbrydelser, såsom drab, men også langt mindre indgribende forbrydelser, som trusler. Som følge heraf kan bestemmelsen ikke indeholde en nærmere præcisering af den enkelte torturhandlings karakter og alvor i overensstemmelse med det strafferetlige legalitetsprincip, jf. straffelovens § 1 og artikel 7 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMK). Samtidigt anføres det, at det vil være vanskeligt at indordne en straffebestemmelse i den strafferetlige systematik, som straffeloven bygger på.

Straffebestemmelser bør efter instituttets opfattelse formuleres således, at det strafferetlige legalitetsprincip tilgodeses. Forbrydelsen bør derfor defineres klart og præcist, således at det strafbare afgrænses over for det straffri, og der sikres størst mulig forudsigelighed vedrørende retstilstanden.

I straffelovens § 114 om terrorisme opregnes konkret de lovovertrædelser (manddrab, vold, frihedsberøvelse mv.), som kan begås i terrorhensigt. En tilsvarende opstilling i forbindelse med definitionen af torturhandlinger vil kunne imødekomme det strafferetlige legalitetskrav. Omvendt opstår der herved en risiko for en for snæver definition af torturhandlinger, se nærmere nedenfor under pkt. 3.6.

EMD har således anerkendt, at retsregler nødvendigvis må benytte formuleringer, der i større eller mindre grad er vage for at undgå uforholdsmæssig stivhed i formuleringer og for at følge skiftende omstændigheder, se eksempelvis Jon Fridrik Kjølbro, "Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere", 2. udgave, 2007, s. 504. Kjølbro fremhæver samme sted, at det er en betingelse, at resultatet af en sådan gradvis udvikling i retspraksis er i overensstemmelse med kernen i forbrydelsen og med rimelighed kan forudses.

En torturbestemmelse bør efter Instituttets opfattelse placeres i straffelovens kapitel 16 (Forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv m.v.), idet personkredsen er begrænset på samme måde, jf. også Straffelovrådets forslag til placering af en strafskærpselsesbestemmelse i dette kapitel.

Det er instituttets opfattelse, at legalitetskravet kan imødekommes ved en tilstrækkelig klar formulering af en torturbestemmelse, jf. nedenfor under pkt. 3.6.

3.3 En for "rummelig" strafferamme

Straffelovrådet har anført, at det er væsentligt for retsfølelsen, at strafferammerne i straffeloven afspejler grovheden af den pågældende handling, se betænkningen s. 10 n. Da tortur findes i mange afskygninger fra det allergroveste (f.eks. drab) til det forholdsvis begrænsede (trusler o.lign.) vil strafferammen i en torturbestemmelse skulle omfatte livstidsstraf, og i forhold til de mindre grove forhold, vil en sådan strafferamme være for bred og uden sammenhæng med strafværdigheden af disse mindre grove forhold.

Det er instituttets opfattelse, at tortur, selv i en form, hvor der alene måtte være tale om trusler, er en af de alvorligste menneskerettighedskrænkelser. Ved tortur angribes ofret på sin integritet og værdighed, typisk med det formål at nedbryde ofret fysisk og/eller psykisk, og ofret vil ofte skulle leve med livsvarige mén på både krop og sjæl. Som følge heraf bør strafferammerne afspejle disse handlingers alvorlige karakter, også for så vidt angår mindre grove former for tortur.

Endvidere straffes eksempelvis terrorisme med fængsel indtil på livstid, jf. straffelovens § 114, hvor der ikke er anført en nedre grænse, svarende til f.eks. straffelovens § 237, hvor der straffes med fængsel fra 5 år indtil på livstid.

Instituttet finder, at strafværdigheden af torturhandlinger kan rummes i én strafferamme på tilsvarende vis som i straffelovens §§ 111, 113 og 114.

3.4 Afgrænsnings -og sammenstødsproblemer

Straffelovrådet har anført, at hensynet til størst mulig præcision og forudsigelighed taler imod en egentlig torturbestemmelse. Torturhandlinger er allerede kriminaliseret, og bestemmelsen vil derfor blot kvalificere handlingen som tortur og eventuelt herved som mere strafværdig. Samtidigt vil der kunne opstå tvivlsproblemer om forholdet mellem en torturbestemmelse og de øvrige straffebestemmelser. Endvidere er det anført, at definitionen af tortur i Torturkonventionen indeholder en række begreber, (stærk fysisk eller mental smerte eller lidelse, s. 63), hvis nærmere indhold ikke er klart fastlagt, ligesom det forekommer uklart, hvad der ligger i, at en torturhandling er foretaget ”...af nogen grund baseret på nogen form for forskelsbehandling”.

Endelig er det anført, at der lovteknisk er et hensyn til, at dobbeltkriminalisering bør undgås.

Instituttet bemærker hertil indledningsvist, at der på flere områder i de seneste år er indført straffebestemmelser på områder, hvor forbrydelsen allerede var kriminaliseret, f.eks. i forbindelse med terrorlovgivningen og ved menneskehandel. Dette er dels sket ud fra et ønske om at signalere, at handlingerne er ganske uacceptable i et demokratisk samfund, uanset at der herved kan forekomme problemer, f.eks. i form af dobbeltkriminalisering, dels for at implementere internationale konventioner korrekt.

På torturområdet vil en række straffebestemmelser kunne ramme tortur, og der kan vanskeligt tænkes torturhandlinger, som ikke rammes af den gældende lovgivning. Det vil derfor ikke være et spørgsmål om handlingen er strafbar, men derimod hvilken bestemmelse som kan anvendes. Der foreligger en omfattende domspraksis på området, som belyser anvendelsesområdet. Der kan forekomme grænsetilfælde, f.eks. i forbindelse med begået politivold, hvor det kan give anledning til tvivl, om der er tale om tortur. Den tilfældige, affektprægede

overreaktion vil normalt ikke opfylde torturbetingelserne, se hertil f.eks. bemærkningerne i forbindelse med behandlingen af det norske forslag vedrørende en torturbestemmelse, Ot.prp.nr. 59(2003-2004)

Efter instituttets opfattelse vil en selvstændig torturbestemmelse imidlertid også kunne betragtes som en styrke. Herved behandles disse særligt grove forbrydelser efter enslydende kriterier, ligesom det bliver tydeliggjort, hvor mange forbrydelser som vedrører tortur.

Særligt for så vidt angår de påpegede afgrænsnings- og sammenstødsproblemer, kan der i det væsentlige henvises til det under pkt. 3.2 anførte, mens bemærkninger til en definition fremgår af pkt. 3.6 nedenfor.

En selvstændig torturbestemmelse vil være en understøttelse af Danmarks internationale indsats mod tortur og være i overensstemmelse med gennemført lovgivning på andre internationale områder, herunder terror og menneskehandel.

3.5 Særligt om forældelse

Straffelovrådet anfører i betænkningen side 77 ff., at der ikke i dansk ret er knyttet særlige forældelsesfrister til strafansvaret for torturhandlinger. Disse forældes som udgangspunkt efter den forældelsesfrist, som er knyttet de straffebestemmelser, som er overtrådt. Straffelovrådet har lagt vægt på, at forældelsesfristen i almindelighed vil være 10 år og har skønnet, at der ikke er grundlag for at indsætte en forlænget frist for torturhandlinger. Der er herved også lagt vægt på, at der efter straffelovens § 93 a ikke indtræder forældelse for lovovertrædelser, der er omfattet af en af Danmark tiltrådt mellemfolkelig konvention.

Det er instituttets opfattelse, at torturforbrydelser ikke bør forældes, se herved også FN's Torturkomité anbefaling til Danmark af, at alle former for tortur ikke bør kunne forældes, se CAT/C/DNK/CO/5 af 16. maj 2007. Efter instituttets opfattelse er der heller ikke nogen begrundelse for at undergive torturhandlinger forskellig forældelsesfrist, afhængigt af, om der er tale om en væbnet konflikt eller ikke. Samtidigt må forældelsesregler ikke udgøre en forhindring for, at torturforbrydelser kan blive retsforfulgt, og dette har særligt relevans i forhold til internationale torturforbrydelser. Dette vil også være i overensstemmelse med straffelovens § 93 a, hvorefter der ikke indtræder forældelse for lovovertrædelser, der er omfattet af en af Danmark tiltrådt mellemfolkelig konvention.

Det bemærkes i øvrigt, at forbrydelser i form af ulovlig tvang (straffelovens § 260) og ulovlig frihedsberøvelse (straffelovens § 261, stk. 1) alene vil være undergivet en 5-årig forældelsesfrist, jf. straffelovens § 93, stk. 1, nr. 2.

Instituttet tiltræder Torturkomitéens anbefaling, hvorefter torturforbrydelser ikke bør kunne forældes

3.6. Instituttets bemærkninger til Straffelovrådets definition af tortur i den foreslåede strafudmålings-bestemmelse

Ifølge Straffelovrådets forslag til en straffeskærpende bestemmelse i § 157 a, stk. 2, anses en handling for begået ved tortur, hvis den

- ” er begået i udøvelsen af dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv” (personkredsen),
- ”ved at tilføje en anden person skade på legeme eller helbred eller stærk fysisk eller psykisk smerte eller lidelse” (handlingen) og
- med følgende formål:

- ” 1) for at skaffe oplysninger eller en tilståelse fra nogen,
- 2) for at afstraffe, skræmme eller tvinge nogen til at gøre, tåle eller undlade noget eller
- 3) på grund af den pågældendes politiske overbevisning, køn, race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering.”.

Torturbegrebet er afstemt efter artikel 1, stk. 1, i Torturkonventionen, men således at den personkreds, som kan straffes efter forslaget ordlyd er indskrænket i forhold til Torturkonventionens personkreds, hvor også private, som handler med en myndighedspersons samtykke eller indvilligelse vil kunne straffes for tortur. Straffelovrådet begrundet forslaget ordlyd med, at personer i privat tjeneste eller hverv vil kunne straffes for medvirken til et forhold, der er begået ved tortur efter straffelovens § 23. Endelig er der af hensyn til bestemmelsens anvendelsesområde sket en præcisering af de grunde, som tortur kan have sin årsag i forslaget § 157 a, stk. 2, nr. 3.

Instituttet er enig i, at der bør ske en præcisering i forhold til Torturkonventionens artikel 1, stk. 1, ud fra det principielle udgangspunkt, at lovteksten så vidt muligt bør kunne løse de retsspørgsmål, som opstår på området. På et så omfattende område som tortur, hvor forbrydelserne rummer mange forskellige grader og former, vil det imidlertid ikke være praktisk muligt eller hensigtsmæssigt at udforme en lovtekst, der på én gang er præcis og samtidigt dækkende i alle henseender. Instituttet har på denne baggrund følgende bemærkninger til henholdsvis definitionen af personkreds, torturhandlingerne samt formålet.

Personkreds

På baggrund af den stigende privatisering af eksempelvis sikkerheds- og fængselsopgaver bør kredsen efter instituttets opfattelse også omfatte personer, som optræder på vegne af det offentlige eller som handler efter opfordring eller indforstået samtykke fra en offentlig tjenestemand. Instituttet foreslår derfor en kriminalisering svarende til den i Norge gennemførte § 117 a, stk. 4, hvorefter det også regnes for tortur, når handlinger, der er omfattet af bestemmelsen, begås af

personer, der handler efter opfordring eller med udtrykkeligt eller underforstået samtykke fra en offentlig tjenestemand.

Torturhandlinger

Den righoldige praksis fra EMD viser, at det ofte ikke giver anledning til rimelig tvivl, om den mishandling, som klager har været udsat for, har udgjort tortur. Der lægges herved vægt på især følgende forhold ved bedømmelsen af, om der er tale om stærk fysisk eller mental smerte; 1. varighed; 2. intensitet; 3. fysiske og psykiske mén samt 4. offerets køn, alder og helbredstilstand.

Instituttet er derfor enig i den foreslåede definition, herunder den præcisering, der er sket ved tilføjjelsen ”skade på legeme eller helbred”.

Angivelse af torturformål

Definitionen i forslagets § 157a, stk. 2, nr. 3 bør efter Instituttets opfattelse udvides, således at det afspejler andre karakteristika, som kan give anledning til udøvelse af tortur, jf. herved den meget brede definition i Torturkonventionens art. 1, stk. 1, ”... eller af nogen grund baseret på nogen form for forskelsbehandling. Instituttet foreslår derfor, at også sociale tilhørsforhold, alder og handicap medtages, ud over ”... den pågældendes politiske overbevisning, køn, race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering”. Definitionen vil fortsat ikke omfatte samtlige forhold, men det vil formentligt heller ikke være hverken hensigtsmæssigt eller praktisk muligt.

4. Generel sammenfatning af Instituttets vurdering

Torturforbrydelser er en af de alvorligste menneskerettighedskrænkelser. Tortur udgør en særlig grusom form for forbrydelse, idet ofret angribes på sin integritet og værdighed, typisk med det formål at nedbryde ofret fysisk og/eller psykisk, således at ofret ofte vil skulle leve med livsvarige mén på både krop og sjæl. Hertil kommer, at torturhandlinger ofte retter sig mod værgeløse ofre, som er i gerningsmandens varetægt, og dermed også implicerer embedsmisbrug.

En egentlig torturstraffebestemmelse vil signalere og understrege, at tortur i alle dens former er uacceptabel og forkastelig i et demokratisk samfund.

Danmark fremstår internationalt som et foregangsland i bekæmpelsen af tortur og en indførelse af en egentlig torturbestemmelse vil yderligere understrege Danmarks stærke engagement på dette område. Danmark har således senest været initiativtager til den af FN's Generalforsamling 3. udvalg den 21. november 2007 vedtagne resolution mod tortur og anden grusom, umenneskelig og nedværdigende behandling eller straf (A/C.3/62/L.26/Rev. 1). Ved at følge Torturkomitéens anbefaling om en egentlig straffebestemmelse om torturhandlinger forstærker det yderligere Danmarks respekt af komitéens udtalelser i forhold til lande, hvor en indsats mod tortur er meget mere påkrævet.

Samtidigt har udviklingen siden den 11. september 2001 bragt fornyet fokus på torturforbuddet, idet terrorbekæmpelsen sætter menneskerettigheder og retssikkerhedsgarantier under pres, jf. herved bl.a. dokumenterede overgreb på tilbageholdte formodede terrorister.

Det er instituttets opfattelse, at der bør indsættes en selvstændig torturbestemmelse i straffeloven, idet

- torturkonventionens definition internationalt må anses for at være dækkende,
- legalitetskravet kan imødekommes ved en tilstrækkelig klar formulering af en torturbestemmelse,
- strafværdigheden af torturhandlinger kan rummes i én strafferamme,
- en selvstændig torturbestemmelse vil være en understøttelse af Danmarks internationale indsats mod tortur og være i overensstemmelse med gennemført lovgivning på andre internationale områder, herunder terror og menneskehandel og
- at torturforbrydelser ikke bør kunne forældes.

Institut for Menneskerettigheder, 25. april 2008/Birgitte Kofod Olsen og Helle Schaumann